

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

D[omi]nica. xxij. post tri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dixi tertio q in s. p. ostēdit de uote ofonifvilitas
 Cū dicit. **D**ñm rogasti me. Triplr bō liberat
 a debito. Prio p satisfactōez debita. sicut p
 solutiōez peccūe vl' fūicij l'alteri rei equa
 lētia. Scōo p recōpensatiōem. vt cū pris
 dimittim'. vt nob dimittat deus. Tertio p
 q̄tationē. vt cū sine oī satisfactōe solutiōis
 dimittit hōi debitū ad solā nudā ei' petiti
 onē. Et ista ē mag' ḡra. talit' fuit factū isti ta
 liter fit z hodie pctōri. cū ad solā deuorā
 ofonē de' remittit ei oia pctā. **I**ntra illud
Ezech. viii. Quacūqz hora igemuerit pec
 caroz. om. iniq. ei' n̄ recōr. Si ḡ ad solū ge
 mitū dimittit pctā de'. m̄ko mag' ad ofo
 nē. **S**z di. h̄ est mirabile q' de' dimittit
 pctā pctōri ad huc i statu pcti. existēti ad so
 lā petitionē. cū tñ dicit **Joh. ix.** de' pctōres n̄
 exaudit. **Et Eccl. iiii. dicit.** Altissim' odio h̄z
 pctōres. **Rū. fm Tho. ii. q. lxxvii. ar. xvi.**
 q' de' nō exaudit pctōrē fm desiderii pcti
 qz sic orās plus peccat in tra illud ps. **D**ño
 ei' fiat in pctm̄. **D**ñs tūc fit qñ pctōr orat ali
 qd malū a deo. vt mortē inimici vel similia
 Sicutiā fur orās pco vt nō suspēdat aut
 q' caute furef. n̄ audiet. **S**ilr adulter orās
 vt nō dephēdat. n̄ exaudit. **Q**uia dicit **Cri
 so.** Nescit diua pteras patrociniū dare sce
 lerat'. **S**z qñ pctōr orat ex desiderio natu
 re qd ē bonū. tūc exaudit. **Et** h̄z nō exaudi
 atur ex iusticia. tñ ex mīa. **S**z di. tñ ipō
 sibile ē aliquē sine ḡra placere deo. z opera
 ei' acceptari. z p̄ m̄s nec satisfacere. quō ḡ
 pctōr p̄t orare efficacit z meritozē existēs i
 pctō z sine ḡra. **A**d qd rñdeo fm **Bonāuē
 turā** in. iiii. sen. di. xxi. q' vez ē h̄ q' hō nō p̄t
 placere sine ḡra nec p̄t exaudiri a dō q̄d iu
 nō h̄z ḡra. s̄z p̄t se tñ p̄pare. etiā sine carita
 te ad hñdū caritatē z faciēdū satisfactōez.
Sz tūc h̄ ē dubiū. vez ḡra dīna def neces
 sario hōi se q̄ntū p̄t ad ḡra p̄panti. **Q**uā
 mō ei vidē q' nō. qz ḡra dat ḡra et libere ex
 sola mīa. **I**git' q̄ntūcūqz se hō disponat ad
 ḡra. i libera dei volūtate ē dare sibi ḡra.
 vñ dicit **Hiere. viii.** Sic lutū i māu figuli. sic
 nos i māu dei. **S**z lutū n̄ accipit formā ex
 necitate quā vult s̄z quā lunifigul' dat. **S**z
 in **Strū ē Aug. sup illud Ro. v.** Iustificati p
 fidē pacē hēam'. vbi dicit. **D**e' recipit p̄fugi
 ētes ad se. alit' eēt iūctas seu iūsticia i eo. qd
 tñ nō ē dicēdū. **I**re dicit dñs **Apoc. iiii.** **E**go
 sto ad ostiū z puīso. si q̄s mibi aperuerit. in

trabo ad eū. z cenabo cū eo. **S**z iste q̄dis
 ponit se. faciēdo qd i se ē apuit sibi. ḡ intrat
 necessario. **Et** parz h̄ sic. **Q**uia isto apiente
 sibi. aut itrat ant nō. **S**i nō itrat. ḡ frustra
 pulsar. qd nō ē dicēdū. **S**i itrat. ḡ ḡra z dat
Ire **Ansel.** in li de casu diaboli. c. iij. di. q' il
 la ē cā qre de' nō dedit diabolo ḡra. i. p̄se
 ueratiā. qz ipse noluit accipere. vñ nō iō nō ac
 cepit diabol' qz de' n̄ dedit s̄z iō de' nō de
 dit. qz ipse nō accepit. **E**rgo q̄cūqz se p̄par
 vt accipiat. recipit necessario. **A**d istā dubi
 tationē ddm̄ fm **Dol. sup li. Sap. xij.** circa
 pnci. q' duplex ē necitas. qdā ei ē necitas co
 actōis q̄ nullo mō cadit i deū. **S**z bñ neces
 sitas ifallibilitat' ex p̄missio suo et pacto si
 ue lege statuta. **Et** hec nō est necessitas ab
 soluta. sed necessitas confēq̄ntie. vnde nō
 stat cū lege statuta q̄vrioz faciat qd in se ē
 disponēdo se ad ḡra. qñ hēat ḡra. possit
 tñ de' legē mutare circa aliquā psonā si vel
 let. z tal' q̄ntūcūqz se disponeret nec p̄t. qz
 dispositio hōis nullā causalitatē h̄z respe
 ctu ḡre de necessitate. s̄z tñ d' p̄gruo. qz ḡra
 excedit oēm opationē naturālē. nec ē possi
 bile q' hō mereat p̄ qd cūqz bonū naturale
 morale p̄mā ḡra de cōdigno. **Q**ñ ḡ dicit q'
 deus dat ḡra ḡra z libere ex mīa sua. ve
 rū ē p̄ tanto. qz talē legē mifericordit' statu
 it z obfuar. s̄z itare lege. necessario dat ḡra
 necitate p̄ne. **S**ilr q̄uis sum' lutū respēctū
 dei. nō tñ silicudo currit i oibz. qz nō ē p̄a
 ctū int' artificē z lutū z dato q' foret. artifez
 tñ possit frāgere pactū pacti lege manēte.
 qd nō p̄t de' pacto suo manēte. nec lutū p̄t
 aliqd apud artificē p̄mereri. nec ex cōgruo
 nec ex digno. **D**ec **Dol.** **E**t q̄ igit' tā p̄ ē
 erga nos dñs q' oibz iuocant' se i veritate
 oia debita dimittit. nos deuoto mētia affe
 ctu eū hodie iplozē. vt nob dimittat debi
 ta no. sic z nos dimittē. deb. no. dimissioz cul
 pis det ḡra z tandē gliaz. **A**d quā nos zc.
Dñica. xxiij. post tri. **I** Ser. cxxviiij.
Quā est imago
 z superscriptio hec. **D**at. cxxij. **I**n
 ser oia q̄bz de' hōiem dignifica
 uit z nobilitauit. p̄cipuū ē excellēs digni
 tas creatōis qz si hō attēderz. m̄gnā occasi
 onē h̄re possit ad bñ agēdū. **S**ic em̄ dicit
Isi. li. j. b. sū. bo. c. xi. **D**ñ de' creat'z alia oia
 p̄t hōiez stativē dixit scā sit vt **Se. i.** **E** create
 hō hōiez qdā cēnū s̄lū delibatoz voluit i

Dominica. XXIII. post trinitatis

Faciamus hominem ad imaginem similitudinem
nostri. in similitudinem. Tanto homo gradu digni-
tatis est ceteris excellentior. quanto imagini dei vi-
cinius. **Dec. alle.** Et quod pars magna est dignita-
te hominis. Tum quod cum deliberat de consilio sete
trinitatis factus. **Tu** quod ad imaginem eius creatus
Tu quod omnibus creaturis prelat. Et ideo homo multum
deberet potestatem aditorem honoris sui. **Sz**
ecce scriptum est. quod homo cum in honore esset non intel-
lexit. comparatus est iumentis insipientibus et similibus fa-
cius est illi. Itaque imaginem dei non se non attendit
multis et maculis infectus. ita ut quod plus a deo
factus imago per ceteris cognoscatur. ita post lapsum
in peccatum cum quodam admiratione reqerebat. **Adaz**
vbi es. ac si aperte diceret. vbi est imago mea in
te insignita. **Sz** et hac hodie deus in discussi-
one cuiuslibet prescientie peccatoris indubitat face-
re videtur interrogat deus cum in statu culpe est. in quo
audire meretur ab eo gratiam. **Quid** est imago
hec. **Hac** insuper indubitate factus est deus
omnibus hominibus in iudicio finali questione. cum facta sin-
gulis diiudicare et promerere voluerit di. **Lu-**
tus est imago et superscriptio. **vt** dicitur verba
nostri thematis. **In** quibus tribus triplex nobis con-
sideratio occurrit. quod de imagine interrogatio
fit. **Na** in tribus thematis respondere compellimur
ad interrogatorem per christum. **posita** de imagine
cur est. **Et** quod triplex est imago in mundo. id tri-
plex est deus a nobis interrogatio a christo. **Et** similitudo
est triplex est deus a nobis. **Est** namque quod
dam imago materialis siue artificialis. quod ponitur in
tempore materiali. **Est** secunda imago naturalis. quod
ponitur in corpore naturali humano. **Est** ista super ter-
tia imago spiritualis. quod ponitur in spiritu materiali et eter-
nalo. **Et** de quolibet christus querit ut ei respondeamus.
Quid est imago hec et superscriptio. **A**

Diximus ab homine de imagine
artificiali. que ponitur in tempore materiali. **Lu-**
tus est imago hec. **Et** de ista questione est difficilis
omnibus gentibus et paganis et insolubilis omnibus idola-
tris. quod cultum soli deo debentur imaginibus luteis
lignis aureis argenteis et sic de alijs impedi-
dunt. **Cum** tamen apostolus clamat di. **Soli** deo honor
et gloria in secula secula amen. **Quoniam** **Exo. xx. dz.** Non fa-
cies tibi omnem similitudinem eorum que in celo vel in
terra vel in aquis vel sub terra sunt. **Ita** **Leui. xxxj.**
Non facies idolum neque imagines. **Ita** **Deut.**
xxv. Ne forte decepti facies vobis sculptraz
imagines. **Et** deo di. **Simulacra** gentium argen-
ti et aurum. **Et** iterum. **Confundat** omnes que adorant
sculptraz et que gloriantur in simulacris suis. **Ecce**

que reprehensibiles sunt a deo idolatre que eterna
punitio repetere sequitur. **Quid** ergo isti respondeant
ad interrogatorem eis facta a christo. cum eis dicitur
Quod est imago hec. **f. saturni. iouis. maris. vene-**
ris. mercurij. minervae. neptuni. pluvij. ap-
pollinis et sic de alijs. **Cum** autem ortum habuit
hec maledicta idolorum iuventio refert **Isai. viij.**
li. c. ij. q. et nimia dilectio ad mortuos. **Na**
filius per mortem pariter in memoria ipsorum constitue-
bat imagines et e converso. **Sic** **Rim.** rex ni-
nive fecerat principalem imaginem belli prorsus sui
ut per eam presertim repeteret. per hunc demones ingre-
diens illas imagines dabat rursus. et se colit a
malis hominibus persuaserunt. **Apud** iudeos **Isma-**
el per simulacra de luto iuvenit. et scriptum **Isa-**
ac puer cogebat adorare. **Stiles** vero dicitur
quod apud eos per permothe visum imaginem
inuenerunt. apud grecos autem cicrops quodam nomine
idolatriam inuenerunt. ut refert **Theodol.** in his
scripturis. **Egregio** cicropi debet causa litandi. **Ille**
bovis primo rimat viscera ferro. **Sacra** io-
nis statuit que posteritas celebravit **Et** **h. ra-**
git **Aug. olyce. xvij. li. de ciui. dei. ca. x.** **La-**
les autem triplex deridit et confundit. **Primo** deri-
dent a papha helia. que videtur idolatras iuoca-
tes baal idolum. et eis idolum non potestesse dicit.
Exaltate clamor. forte deus vestrum dormit. aut
cum alio loquitur. aut in diuersorio est. **De** **h. h.**
ij. Reg. xvij. **Secundo** deridit a **Salomoe**
Sap. xij. vbi di. **Uani** sunt omnes homines in quibus
non est scientia dei. i. fides de deo per prophetas reuela-
ta. **fm** **Hor.** et **Rob. hol.** **Dec** scientia est ratio et re-
uerentia dei. **Et** per pauca. **Infelices** sunt et in-
mortuos spes illorum que appellauerunt deos opa-
manu suarum. **aurum** et **argentum** et similitudines aia-
lium. aut lapide inutile. **Et** ibi statim deridendo
eos di. quomodo magis est confusio hominis que secus vnum
idem lignum in silua. de vna parte facit aratrum. de
alia lignum. de tertia imagines. **Et** sequitur derisio
magis. **Non** erubescit cum illo loquitur que sine aia est et
per sanitatem infirmum deprecatur. **pvta** mortuum ro-
gat. et in adiutorium inutile iuocat. per itinere pe-
tit ab eo que ambulare non potest. **Tertio** tales deri-
dent et a seipsis. **puta** ab alijs gentilibus. **Re-**
fert enim **valer.** **li. j. c. ij. de dionisio tyrano.**
que ingressus templum deorum deo ioui vestem auream
quibus potest deponit. et eadem lancem pannum
circum dedit **Luce** a circumstantibus miraretur que
facere presumpsisset. **Ridit** que magnum comodum
in deo suo fecit. **Na** aurea vestis quibus erat deo
in estate. et frigida in hieme. **sz** lanca bene va-
let per vtroque tempore **Ita** alii deo que dicebat escu

lapi? hñti aureā barbā. ipaz depofuit 7 ab
 ftulit dices q; in decēs eēt bñe efculapifū bar
 bā. ex q; pñ fu? apollo iherbis eēt. Itē alijs
 dñs abftulit aureas coronas 7 ciphos q̄s
 in māib; tenebāt di. q; ex q; dñ porrigūt no
 bis. merito ft ab eis recipiēda ne ingri vide
 amur. Ecce triplex derifio. Sz maior erit
 derifio i futuro a xpo cū q̄ref. Cuius ē bec
 imago qm tot ānis coluerit in mdo. **C**
Sz di. q̄s. Cū xpiani etiā colūt imagines
 xpi. mñs fue 7 fcoz. 7 eas fabricāt fat; p̄ci/
 ole. vid; q; sint deridēdi eadē rōe q; genti
 les. qz creaturā adorāt. pura lignū. Lāuz vl
 aliud metallū de q; fiūt imagies De nullo ei
 alio h increpāt idolatre. nifi qz adorabāt
 opa mānū fuaz. Ad ifta oīa brenit ē dicen
 dū fm Rob. Hol. fup li. Sap. c. xij. 7 bñm
 Tho. fup. iij. fen. di. ij. q. ij. q; imago p̄ du
 plicat cōsiderari. Uno mō vt ē res q̄dā. 7 sic
 nlls ſibi debet honor. ſic nec alti ligno l'a/
 pidi. Alio mō cōsiderat pur ē imago alteri?
 Et qz idē ē mor? i imaginē 7 i rē? ē imago
 iō vn? 7 idē honor debet imagini 7 imagi
 nato. **E**t q; ifero q; crux xpi in q̄ntū ē imago
 xpi i ea crucifixi. eadē adoratiōe adorāt ſic
 xps i ea crucifix. **E**t loqr de ipō ligno bñ/
 dicte cruc. In q̄ntum hō ē res q̄dā p̄tinēs
 ad ipm xpm p ipm nobilitara n̄ tñ cōsidera
 ra vt ē imago xpi. ſic adorāda ē adoratiōe
 iper dulce. ſic 7 mñ xpi. cui lz n̄ debeat latia
 q; ſoli dō debet. debet tñ ei excellētor vene
 ratio dulce q̄s alijs creatur; 7 bec vocat ip/
 dulia. **D**ec Tho. Dicit at Rob. hol. vbi s.
 q; ſectēs 7 adorās corā imāgie xpi nō ado
 rat qz lignū cruc; nec qz imago. ſed adorāt
 xpm corā imāgie xpi. qz imago xpi excitat
 eū ad adorādū xpm. **E**t ſic expōit adorati
 onē iftā Damaf. li. iij. fen. fuaz c. viij. vbi al
 legādo baſiliū di. q; honor imaginē ad pro
 thoripū. i. ad exēplār ē faciēd;. **E**t his prz
 quō ecclia vtit imagib;. 7 quō eas d; adora
 re. qz ſolū p repñtatōez adorāt ſcñm corāz
 imāgie ſua. vñ metriſta. **E**ffigie xpi dū trā
 ſis pñ? adora. **N**ō tñ effigiem ſz quē deſigē
 adora. **N**ec dōs ē nec hō pñs quē cernit ima
 go. **Sz** de? ē 7 hō ſacra qm ſignat imago.
Iſtū at vſum imaginū dicūt introduxiſſe
 ſci p̄ſes. put refert Damaf. vbi s. imo dicit
 Pol. vbi s. **E**t iā apli eū introduxerūt. licz
 in Lano. bible nō legat. vñ Lucas d; de/
 pinxiſſe imaginē xpi 7 xginis glioſe. q; ad/
 buchñtur rome. **E**t mgr in ſcola. byſt. nar

rat q; xps Abagaro regi imaginē ſue ſcē fa
 ciei deſtinavit. **E**t triplex autē cā ſunt
 inſtitutiōis imaginū in ecclia fm Damafce.
Pria ad inſtructiōez laicoz. q̄b; imāgies
 adhibent loco libroz. **S**cdo vt paſſionis
 xpi myſterū 7 ſcoz. exēpla nob frēq̄ntius 7
 recent; iſfigerent. **T**ertio ad excitādū de
 uotiōis affectuz. q; mag; ex viſis q̄s auditis
 cauſat. **U**n̄ Greg. in Reg. li. ix. epla. lxxij.
 7 li. iij. epla. lxxxv. dicit ad q̄ndā ep̄m argu
 endo eundē. Dūdū ad nos p̄uic q; ſcitas
 v̄ra q̄ſdas imaginū adoratores aſpicies.
 eadē de eccl; ſis imāgies cōfregit 7 proiecit.
Quē qdē zelū nos ne qd māſuacu adora
 ri poſſit laudā? ſz frāgere n̄ debuiffe eadē
 imāgies iudicam? **I**deico eni picture in
 eccl; ſis adhibēt. vt q; ſas neſcūt ſalte i pa
 rietib; vidēdo. legāt q; in codicib; legere nō
 valēt. **E**t li. ad Severū ep̄m di. Si quis
 imāgies facere voluerit. mime prohibeas.
 adorare hō imāgies oīno vera. **Sz** h̄ fra
 ternitas tua diligent amoneat. vt ex viſiōe
 rei geſte ardorē cōpūctōis p̄cipiāt. 7 i ado
 ratiōe ſolū trinitat; p̄ſternant. **D**e h̄ bñ de
 p̄ſe. di. iij. Perlatū. vbi Greg. p̄cipit cuidaz
 ep̄o p̄ſtractas p ipm imāgies ad p̄ſtinū re/
 parare decorē. **N**ō ḡtales adoratores ima
 ginū mō p̄miſſo derident aut dānant. ſed
 poti? cōmēdant. cū p eas non reſuſcibiles
 ſz inuifibiles adorant. **N**epeſi cōmēdat B/
 braam. qz tres angloſ adorauit. **B**en. xvij.
Et loth duos angloſ. q̄nto magis q; dñm
 angloz p inſpectōez ſui ſignit imāgis ado
 rat. **N**arbā laudabilr adorauit dō regē. iij.
Reg. j. q̄nto mag; laudabilr q; adorauerit
 regē regū 7 dñm dñantū. **I**ſti ſic adorā/
 tes ad interrogatōez eiſ factā p xpm? ē ima
 go quā adorāſt; r̄ndere poterunt. **I**mago
 tua dñe ieſu xpe. **A**d? aſpectū n̄ imāgies
 ſed te adoram? viuente in ſecula rē. **C**
D
Dixi ſecūdo q; ſcōa imāgode
 q; xps q̄rit eſt na
 tural. q; poſita ē i corpe hūanoz nafali. de q;
 d; **B**en. j. **F**aciā? hoiez ad ima. 7 ſilī. n̄ſam
Et notat dic ad ima. **N**ō at dic **F**aciā? ho
 minē ima. no. **S**ol? ei fil? dei ē p̄ſcra ima/
 go dei p̄ſis. vt d; **D**eb. j. vbi apls vocat eū
 p̄ſcra figurā ſube dine. **Sz** hō ē ad imāgi
 nē dei. qz n̄ ē p oīa ſilīs 7 eq̄lis deo ſic ei? ſu
 li? **S**ic dic Aug. li. vij. d. tri. c. xij. vñ d; xpo
 dicit **S**ap. vij. **L**an dor ē luc; etne 7 ſpecu
 lū ſine macula dei maieſtat; 7 imago boni

no

Dominica. XXIII. post trinitatis

facis illi? **U**n ex q̄ fm Aug. in li. lxxiiij. q̄
stion. q. li. cōlitas ē de rōne pfecte imaginis
tūc solus filius dei ē pfecta imago dei patris.
hō autē ad imaginē dei creat. q̄ gerit aliq̄
lē similitudinē dīnā. **U**n in ps. dicitur. Signatū
est sup nos lumē vuls? tui dñe. **E**xpōit In
nocē. iij. in supiori pre nri. i. in aīa. lumen
vuls? tui. i. lūosus vuls? tui. i. rō. **E**cc. xvij.
Posuit oculū ipoz sup corda illoz. **U**ult?
dei dicitur. q̄ sicut p vulsū hō homi assilat. z
hō cognoscit hoīez. ita p rōem siles sumus
deo. z deū cognoscim. **P**ōt etiā fm eū sic
dicit. **U**ult? dei est rō. **L**umē hō vuls? ē gra.
Quia sicut moneta ē in formis donec ima
go regis ei p malleū impmā. ita rō nra de
formis ē donec p gram dei illustret. **R**atio
em est imago creatōis. s. z gra ē imago recre
atiōis. **R**ō deū cognoscit ex natura. sed q̄
imitat eū hz et gra. **I**stud lumē signatū est
sup nos **E**phes. i. Signati estis spū pmi
sionis scō. **I**te eiusdē. iij. ca. Nolite cōtri
stare. s. dei in q̄ signati estis. **S**z q̄daz tñ si
gnati sunt exteri? vt hypocrite. **S**z boni
interius i corde **L**an. viij. **P**one meyt si
gnaculū sup cor tuū. **D**icit etiā vulsus dei
essentia vnitas? z trinitas? psonarū. iuxta q̄
p̄siles sum? deo. **N**ā siles ei sum? q̄ntū ad
essentiā. q̄ sic deus eternus? itaz nos ppetui
ē q̄ntū ad trinitatez psonaz. q̄ similes su
mus p̄ri p mēoria. filio p intelligētiā. s. per
dilectionē. **D**ec autē imago ita foratē hoī ē
imp̄ssa vt eā nō possit delere etiam in pctō
et̄iles. **U**n ps. **V**eritū in imagine p̄rāsīt
hō. s. z ad pctm fm **I**nno. **I**mago em in q̄
creat? est hō est rō. in q̄ p̄rāsīt hō. q̄ nō di
m̄ret eā hō etiā q̄ntūcūq; mal? sit. q̄ etiāz
bz eā diabolus. licz bñ hō p̄dat imaginē re
creationis scz gram p pctm. **D**e q̄ dicit alio
ps. **I**magine ipoz ad nihilū rediges.
E **L**angit autē pulchre brūs **Aug.** cōpa
rationē aīe ad deū cui? ē imago. li. de spū et
aīa. ca. xij. di. **P**rimo q̄dē imago dei i hoīe
interiori nobilitate est p̄siderāda. in eo q̄
sicut de? vnus sp̄ vbiq; totus z oīa viuifi
cans. oīa mouens z gubernās. sic aīe apls.
In eo viuim? mouemur z sum?. **S**ic aīa
in suo corpe vbiq; tota riget viuificans il
lud z mouēs z gubernās. nec em in maio
ribz sui corpis mēbris maior. z in minoribz
minor. sed in minimis tota ē. z in maximis tota
Sic infusa est corpori vt nec p mēbrorum
partes sit diuisa. **N**ā in q̄libz loco q̄n pars

corpis percutit? tota dolet. **D**ico autē mō
vna eadēz viuificatiōe mēbris p̄sīdēa. cū
īpa per naturā nō sit diuisa. **I**pa nāq; est q̄
per oculos videt. audit p aures. odorat p
nares. gustat per os. mēbra oīa tāgit. z tan
gendo lenē ab aspero discernit. z cū nō ē di
uersa per sensus operat? diuersa. **E**x q̄ **Aug.**
infert ibidē q̄ ita est aīa per suū modūz
in suo corpore sic de? in suo mūdo. interi?
si q̄dē. exteriū. infert? superi?. **E**st regēdo
supior. portādo inferior. replēdo interior.
circundādo exterior. sic est int? vt extra sit.
sic circūdat vt penetret. sic p̄sīderyt portet
sic portat vt p̄sīdeat. **E**t sicut nec crescētibz
creatur? crescit. nec decrescētibz decrescit.
Sic aīa nec minuit? mēbris minuit. nec au
ctis auget. **D**ec est imago z similitudo oī
potentis dei quā aīa hz in se. **D**abet secūdo
imaginē scē trinitatis in eo q̄ sicut deus est
vniū z sapit. ita aīa fm suū modū est vniū z
sapit. **T**ertio q̄ sicut de? est vniū nature.
tres tñ sunt psonē. sic aīa licet vni? sit natu
re. tres tñ in se vires hz. i. intellectu volun
tate z mēoriaz. **E**x h̄ infert **Aug.** q̄ merito
ex his tribz viribz deū diligere p̄cipit. vt pa
ter **Barth. xij. z Bar. xij. z Lu. x. vbi dicit.**
Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo.
ex tota aīa tua et ex tota mēte tua. i. ex toto
intellectu z ex tota volūrate et ex tota me
moria tua. **N**ā sicut ex p̄e generat filius. z
ex p̄e filioz. s. p̄cedit. ita ex intellectu ge
nerat volūtas. z tūc ex his abobz p̄cedit mē
moria. sic facile a q̄libz sapiēte p̄t intelligi.
In his tribz fm **Aug.** dīnā imaginez gerit
interior n̄ hō. **E**t ex his q̄si excellētoribz
viribz iubemur diligere deū p̄ditore n̄m.
vt q̄ntū intelligit? diligit. z q̄ntūz intelligit?
sp̄ in mēoria heat. **N**ec sufficit de eo intelle
ctus nisi fiat i amore ei? volūtas. imo nec
hec duo sufficiūt nisi mēoria addat. q̄ sp̄ in
mēte intelligētis z diligētis maneat de?. vt
sic nullū p̄t esse momētū q̄ p̄ntez eū nō ha
beat in mēoria. **E**t iō iuste videt hō imagi
nē interiorē dei h̄re. **D**ec **Aug.** **I**o **E**cc.
vi. **A**mmonet hō p̄rāto bñficio ad laudan
dū deū. vbi dicit **Demēto** creator? tui i die
bz iuuetur? tue. **B**lo. q̄dā exponit. **D**emē
to intime seu p̄cordialit. p̄tinue seu indeli
bilē. feruent seu p̄nalit. iocunde siue gau
dēter. q̄ memoria est firma rez perceptio.
Sicut q̄dā exponit p̄rio de plo. vii. ex q̄ me
moria est q̄i q̄dā thesaurus in q̄ recondita

abscondit. ut dicit Aug. sup. Job. omel. xx. ij. et frequens imaginatio saluat memoriam. ut dicit Aristo. merito dicitur anima fidelis recordari divine bonitatis cognoscendo deum. et iugiter memoriam eius recognoscendo. et nunquam memore se auertere ab eo. puer. iij. Lucis diebus tuis cogita illum. Intra illud ps. Memor fui dei. et delectat sum. propter immensa dei beneficia. Et innuit hic in hoc verbo creatoris totam trinitatem. **M**ā qz deus opus. id est creator. qz sibi soli competit creare ratione omnipotentie. Sicut dicit Aug. li. iij. de trinitate. ca. xij. **T**ertio innuit eius bonitatem. Et eo enim quod bonum est creatur homines. Sicut dicit Aug. li. iij. de ciuitate dei. cap. xxi. ubi dicit. Quia deus bonus igitur creauit nos ad extra. Tertio innuit eius sapientiam. qz omnia in sapientia fecisti. ut dicit in ps. Et ideo ex quo homo recepit a deo tanta bona in creatione sue imaginis. qz ibi ostensa est sapientia. potentia et bonitas. merito dicitur recordari tantorum beneficiorum. Ita. lxij. Miserationibus domini recordabor. Et eiusdem. xxvi. Memoriam tuam in desiderio anime tue. Nec solum recordatur per beneficium creationis sed etiam recreationis. qz non solum dedit deus homini esse naturale. sed etiam beatificum preparauit si perseuerauerit. ut dicit Hugo li. j. de sacris pre. ca. vii. Qui creauit te dedit tibi esse. qz te redemit dedit tibi beatum esse. Voluit igitur deus esse creator et redemptor. Vere igitur ille qui hic deum cognouerit per rationem dilexerit per voluntatem. et recordabitur per memoriam optime et intrepidus poterit deo in futuro respondere ad interrogationem patrem. **Q**ui est hec imago. qz tua domine Iesu christe. qui sicut me creasti in esse naturali. ita imaginem tuam seruauisti in esse gratuito. **P**rodo ergo tibi creatori animam meam reddo. **S**

Dixi tertio quod christus dicit de imagine et uosa que in spiritu materiali est. **L**ū dicit. **Q**ui est hec imago et superscriptio. **N**ō solum autem creauit hominem ad imaginem. sed etiam ad similitudinem suam. quod quidem similitudo consistit in donis et futuribus gratuitis. ut dicit Aug. in li. de spiritu et anima ca. xxj. declarando quod sicut deus est caritas bonus et iustus. patiens atque mitis. mundus et misericors. et cetera scripturarum virtutum insignia que de eo leguntur. Ita homo creatus est ut creatoris diligeret. ut bonus esset et iustus. patiens atque mitis. mundus et misericors. Quas virtutes quanto plus quisque in se habet. tanto propior est deo. et maiore conditoris sui gerit similitudinem. **S**i

vero quod absit aliis per denia vicioz et dicitur tucula maloz ab hac nobilissima sui creatoris similitudine oberret. tuc fieri de eo quod scriptum est. Homo cum in honore esset non intellexit. Quis maior honor potuit esse homini quam ut ad similitudinem sui conditoris condere. ut eiusdem virtutum testimonio ornaretur quibus et conditor. **D**e quo legitur. Dominus regnauit decoratus in datus est ei omni virtutum splendore et totius bonitatis decore indutus est. **E**t e converso. Quod maius homini dedit esse potuit aut infelicitior miseria quam ut hac similitudinis gloria sui conditoris amissa ad informem et irrationalem brutoz et iumentoz similitudinem dilabatur. **Q**uapropos quilibet diligenter attendat prime conditionis sue excellentiam. et veneranda scientie mirationis attendat quod potius beatissimus ille est voluntate per vicia quam deo per virtutes. **N**ā sicut dicit Hieronimus sup. Cantica omel. viii. Mala aduenientia que accidunt homini turbant et perturbant hominis naturam. **I**nde anima hominis dissilis fit deo. **I**nde dissilis est tibi. **I**nde comparata est in mentis insipientibus. et dissilis facta est illis. **I**nde legitur commutasse gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fenem. **I**nde homines tanquam vulpes dupliciter et fraudis foueam hinc et quod pares se vulpibus fecerunt. partes vulpium erunt. **I**nde in xtra Salomones vii. est exitus homini et iumento. **N**ec mirum si similitudo creatur quasi similitudo vixit. **D**ecille. **Q**ualiter autem homo comparat iumentis ostendit Boetius li. iij. de consolatio. p. iij. dices. **E**t quod sola probitas ultra homines quequeque puerbere possit. necesse est ut quis ab humana condicione detecerit infra hominis meritum detradat improbitas. **E**uenit ergo ut si quez tras formatu videas varijs vicijis homines estimare non possis. **E**t ibi exemplificat dissilis dices. **Q**uamquam propter primum eius sitim diuitiarum lupus dissilis est. detractor dissilis canis. insidiator occulpe vulpecule. iracundus dissilis leoni. timidus dissilis cerno. accidiosus dissilis asino. inconstans dissilis aubo. imundus et fetidus dissilis porco. **E**t infert quod necessario sequitur. ut qui probitate relicta homo esse desierit. cum in divina clementia

Dominica. XXIII. post trinitatis

transire nō possit mutet in beluā. Et dicitur qd nō solū talis mutat in vnā bestia sed etiā i plures. s3 pluralitate vicior. put etiā deducit Cris. sup Bath. vii Hiero. cpla lxxx. Tot habem⁹ pecoz similitudines quot perā. Ad qd concordat Ps. dices. Facies peccatorū sumitis. Et Seneca epla. cxxx. Effigies hnt hoim. aios vero seraz Job. xxxiiij. Respicit hoies. r dicit. peccauit. vbi Greg. xxxij mox. post pnci. di. Qui affectioi succubuerint nō hoies sed iumenta i stercozibz suis erūt. Sed qd de talibz bestialit viuētibz dicit Eccl. iij. Audiam⁹. Spūs iumentoz. i iumentalit viuētū descendēt deoz sum s3 i infernū. vt exponit glo. iutra illud. Descendēt i infernū viuētes. Propter qd horat apls vt hanc imaginē bestialit terrenā deponētes assumam⁹ celestē. di. Sic porraim⁹ imaginez freni. portem⁹ r imaginez celestis. Et Rom. xij. Nolite pformari buie seculo. s3 reformamini i nouitate sensus vri. Nā vt ait Aug. epla. lxxvij. Deo erim⁹ similiores. qnto in ei⁹ cognitioe r caritate pficiamus. Sillis inqt erit deo in filijs dei. Decilitudo vocat supscriptio istius denarij. que dñs a qlibet nrm reqret in iudicio. Nō em requirit em in aia nra rōne volūtatē r memoriā naturalē. sed etiā reqrit deozem r ornariū ipius aie in his tribz virtibz r potentijs aie. sine q decoze ipa ania est sic cur tabula rasa in q nihil est depictū. vt dicit Aristo. ij. de aia. Ideoqz sicut denari⁹ hñs imaginem sine supscriptioe nihil valet. sic nec ania sine virtutibz gratiis. p qz deo fit qdāmodo filis. h p gram. in futuro p gliaz vii. Ps. ps. xxx. Illustra faciē tuā sup seruu r tuū. Exponit Inno. qrtus. i. infundendo gram impme aie mee similitudinez. q similitudo maxime pstitit in cognitioe dei. Et est sensus fm eū. Illustra faciē tuā sup seruu r tuū. i. fac seruu tuū similem faciē tue. s. Job. iij. Non dū apparet qd erim⁹. s3 cū apparuerit similes ei erimus. Qui⁹ similitudinibus nos pncipes faciat dñs nř lbs xps q sine fine vinit r regnat. Amen.

Dñica. XXIII. post trinitatis. II

Sermo XXXIX.

Reddate que sunt
cesaris cesari Math. xxij. Qm
vt ait Grego. cui⁹ vba habentur
trāsumptiue in decreto. lxxx. di. Ad hoc

inquit dispensatiois dñe. pūisio qdus diuersoz ordines pstituit esse distinctos in mūdo. vt dū minores potioribz reuerētiā exhiberēt. r potiores minoribz dilectioez imponderēt vera pcordia fieret. r ex diuersitate cōterio. r recte officioz gereret amministratio singuloz. Et sequit. Neqz em vniuersitas alia rōne poterit subsistere nisi eā hmoi magn⁹ differētie ordo fuaret. Decil le. Et qd verbis p3 qntū necessaria ē platio tam spūalis qz secular⁹ qz etiā tpalis in ecclia militante. sine q nullo mō ecclia det p̄r subsistere. Vñ apls Ro. xij. dicit. Dis aia prātibz sublimiozibz subdita sit. Et merito. Nā iste ordo etiā seruat in celestibz ierarchijs. vbi archangeli p̄sunt angel. angeli supmi medijs. medij infimis purgando illuminādo r pficiēdo. put p3 p Dionisiū lib. de celesti ierarchia. Sed qz sicut supiores nō pnt meli⁹ p̄esse subditis nisi p iusticiā. eo q dicit Aug. li. iij. de ciui. dei. ca. iij. Sine iusticia regna qd sūt nisi lacrocinia. Ita ecōuerso inferiores nō pnt meli⁹ subesse supiozibz nisi p iusticiā. Que vt ait macrobius. s. li. est vnicuiqz fuare qd suū ē. Et fm Bern. fmo. iij. est vritus qd suū est vni cuiqz tribuēs. i. supioz. inferiori r eqli. Jō qz saluator q nō venit soluere legē s3 adimplere Math. v. volēs ordinē militātis ecclēsie fuare. p̄sultus de redditione census impatoris. salubre dedit p̄siliū di. Reddite q sunt cesaris cesari. In qbz vbis tria sūt p̄siderāda. q circa statū cuiuslibet recipabli ce. cuiuslibet regni. pncipat⁹ r dominij diligenter sunt obfuaāda. Et qz vba nri themaris ex pcepto dñi suadēt nob reddere que sunt cesari cesari. p qd innuit q subditi tenent ad solutionē pensionū r censuū r reddituū suis dñis tpalibz Jō circa h de tribz est videndū. Primo nāqz describit in vbis nri themaris subditoz stat⁹ r p̄ditio hūilis ad soluēdū obligatoria. Lum dicit Reddite. Secō rangit regū. pncipū r dñoz platio sublimis r eximia Lū dicit. Que sunt cesaris Tertio adiūgit eozidē auctoritas terribilis r p̄ceptoria Lū dicit. Cesari. **A**

Dixi primo q in vbis pmissis
iectoz stat⁹ r p̄ditio hūilis ad soluēdū obli
gatoria cū dicit Reddite. S3 qz inter subie
ctos nō oēs sunt vni⁹ p̄ditiois. Jō subdi
toz cōditio nō eq̄liter suis p̄sidit ad red
dē

2b

dendum obligatur. Sunt enim in republica
 sub principe quidam eius officiales et perfecti.
 Quidam bellatores et strenui. Quidam popu-
 lares et laboribus dediti. Et oibus dicitur Reddi-
 te. eo quod omnes ad reddendum finem suum statum
 principi qui sua sunt obligantur. De primo quod
 dicitur sunt sub principe in republica ut et offi-
 ciales et perfecti. Et isti sunt triplices. scilicet pre-
 sidentes puinciarum. terrarum. civitatum et locorum iudi-
 ces. et consiliarii. Presides puinciarum debent
 esse sapientes in gubernando deum timendo.
 veraces et auaricia fugientes. **Ubi Ero. xviii**
Petro consuluit moysi dicens. **Prouide** de oi-
 plebe viros potentes. **Alia** ista habet sapientes
 et timentes deum. in quibus est pietas. et qui oderunt
 auaricia. et constituit de eis tribunos deca-
 nos et centuriones. **Ecce** quibus forma eis de-
 scribitur tales deberent constitui principes. qui
 non excozarent nec spoliarent pauperes sub-
 ditos. **Talis** fuit fuit abrahe. de quo **Be. xxiii.**
 dicitur quod perat oibus. **Talis** erat **Joseph.** qui
 sub pharaone presuit toti terre egypti **Gen.**
xl. **Ubi** saluator **Dath. xxviii.** **Fidelis** ser-
 nus et prudens quem constituit dominus super familia-
 suam ut det illis cibum in tempore. **Forater** dicitur
 ut det cibum. non ut auferat. **Et** qui patet quod prin-
 ceptis committens tale officium. procurandis vel
 capitaneat alicui auaro vel crudeli grauis
 sine peccat. **Patet** quod dicitur lupos super oues
 christi. et sic facientes et sentientes parit punien-
 tur. ut dicitur de sen. excozicandis. **Et** quod dicitur
 de his qui talia officia videntur raptoribus. **Ter-**
te nescio. tamen scio quod beatus **Thom.** in quodam epistola
 ad ducissam **Brabancie** oino dissuadet ta-
 les venditores. quod fuerit in maximam grauiam
 subditorum. quod finem eum. ut committere illi qui sunt peio-
 res in subditos talia officia emittit. **Et** quid
 mirum si sacra scriptura dissuadet quod etiam
 gentiles fecisse leguntur. **Na** sicut refert vale-
 rius li. vi. ca. iiii. **Lu** quidam consulere. quis ex
 duobus mittendus esset ad hispaniam ad regen-
 dum puincia. an diues et auarus. an pauper et bo-
 nus. **Rudit.** **Nihil** primo satis est. quod auarus.
 secus nihil habet. et ideo cogit rapere ut suste-
 terur. **Ubi** de **Tyberio** cesare legitur quod nunquam
 vel raro mutabat procuratores. **Et** quentibus
 cum dixit se parere vel obtemperare
 plebicule. **Na** sciens se breuiter duraturos
 excozquet usque ad sanguinem. **Et** posuit ex-
 plum de quodam milite vulnerato qui prohibu-
 it. ne musce satiate sanguine a vulneribus re-
 pellerent. ne supuenientes famelice graui-

eum excozquet. **Et** sic dicit **Valerius** lib. vi.
 ca. v. de vetula quadam. qui orabat pro dionisio
 tyranno. **A**qua cum ille quereretur hoc face-
 ret. aut qui suo merito fieret. **Illa** respon-
 dit. **Ubi** puella eram graue habebam tyrannum.
 et eo carere cupiebam. **Quo** interse-
 cto. deterior regnum occupauit. eiusque dila-
 tionem omnes finire cupiebant. **Tandem** te nunc
 importuniorum. et grauior omnibus habere ce-
 pimus rectorum. **Timens** iram si tu fueris
 absumpseris. deterior in locum tuum succedat.
 caput meum pro salute tua deuoueo. **Doc** au-
 diens dionisium tam facili audacia punire
 erubuit. **Decille.** **Si** ergo voluerit prefe-
 cti huiusmodi et officiales reddere que sunt
 cesaris cesari. reddant fidelitatem principibus
 suis. fideliter eorum subditos gubernantes.
Alia si eos spoliabunt et auaricia suarum the-
 saurizabunt. non reddent que sunt cesari cesari.
 quoniam erunt fures et latrones et lupi rapa-
 ces. sibi ipsi tamen non cesari. prudentes.
Ubi **Sed** officiales et perfecti sunt iudices.
 de quibus dicitur **Sap. i.** **Diligite** iustitiam qui iudica-
 tis terram. **Et** isti tunc reddent que sunt cesari. cesari.
 cum fuerint in reddenda iusticia animosi et for-
 tes. sapientes et periti. **Ubi** **Deut. i.** dicitur.
Dare ex vobis viros. **Ecce** animositas et for-
 titudo. **Et** sequitur. **Sapientes** et gnaros. ce-
 ce peritia legum. **Et** sequitur. **Audite** illos. et
 quod iustum est iudicate. **Et** **Deut. xvi. dicitur.** **Iu-**
dices et magistros constitues in oibus portis tuis
Forater dicitur magistros. ad significandum quod
 magistraliter debet cognoscere veritatem et
 subtiliter eam inuestigare. **Et** proch dolor
 multi inueniunt magistros in ordinando ad cul-
 pas et penas. sed pauci in absoluendo inno-
 cetes a talibus. **Ad** hanc ut inder recte iud-
 cet tria sibi sunt necessaria. **Primo** ut exopte
 discutiat causam. **Secundo** ut non facilliter credat
 cui liber. **Tertio** ut examiatam bene cum delibe-
 rate pferat sententiam. **Ista** tangit **Greg. lib. xii.**
moz. di. **Ad** pferendam sententiam idcirco neque
 precipites esse debent. ne temere idcirca iu-
 dicem. **Nec** quilibet mala audita nos commo-
 ueat ne passim sine probatione credam. **Ubi**
Deut. i. dicitur. **Ira** paruulum audieris ut magni.
 nec accipies personam cuiusquam. quod dei iudici-
 um est. **Et** quod inder est condicio persona. id nulli
 debet fauere nisi iusticie. **Non** enim debet misereri
 pauperi cum detrimeto alteri. **Ubi** **Ero. xviii**
dr. **Non** accipies iudicio plurimorum. sicut ut a
 vero deues. **Paupis** quod non miseretur in

Dominica. XXIII. post trinitatis

iudicio scz deuādo a vero z iuste sententi
ando. **T**ertio officiales pncipes z p
fecerunt pncipaliū. Et hi si volunt reddere
pncipi recta pncipia debēt eē a vicijis imacu/
lari virtutibz p diti z moribz p bati ac expien/
tia industriū. Et breuiter debēt eē pncipales
illo q ab eis petit pncipia. Propter qd Am/
brof. li. ij. de officijs dicit q in reqrendis
pncipis pncipiū adūgūt vitati p bittas virtutū
pncipalium. beniuolētie vsus. facilitat. grā.
Et ponit exēpla. Quis in sceno fontē req/
rat. qd et turbida aqua potū perat. vbi lu/
curia vbi intēperantia. vbi vicioz pncipio.
Et sequit. Quis vtiles cāe aliene existimet
quē videt iurle vite sue. Decille. Ante oia
z sup oia caueāt. ne pncipiat ad volūtatē pnci/
cipis. s. fm vitatē. pur docet Seneca li. vi.
de officijs. c. xxiij. Et vt nō moneant timo
re v amore vel cupiditate. z q pncipiat non
fm capta pncipia. s. fm iusticiā dīnā. Unde
malus pncipiat eē q pncipiat dno ad acqrdū
bona rpalia z p dēdū bona etna. ad acqrdū
dū pecuniā z p dēdūz aiām. de qd Eccl.
xxvij. A malo pncipiat pncipia aiām tuam.
Sed p subditōz in republica. est no
bilitas militariū. q si dō reddere q sunt cesa/
ris cesari. debēt esse milites strenui. paupe
rū z ecclesiarz totiusqz reipublice defensores
Vn Policrar. li. vi. Et Doeci. li. iij. ca. j.
dicit. q milites olim iurabāt suis pncipibz
infra scripta sub hac forma. Iuro p deuz z
xp̄m z sp̄m sc̄m z p maiestātē pncipis que
fm deū hūano generi dīligēda ē z attollen
da. me facturū oia q cūgunt pncipit pncips. q
nunqz deserā militiā. nō morrē recusabo p
republica. Tria tū iurabāt pncipia. Primo
fidē debitā deo seruare. Deinde fidelitatē
pncipi. Tertio incolumitatē seu pncipioz
pncipis. Et licet hōdie nō sit exp̄sse. tū ni/
hilomin⁹ oēs milites ad hō iuramentū faci
te obligant. vt dicit Joh. Galien. in suo cō
muni loquio. di. ix. parte. j. Et q pncipis q mili
tes nō vident facere pncipia iuramentū ta
cētū si nō defendūt ecclesiam xp̄i. Et multo
fort⁹ peccāt si soli bona et⁹ inuadūt qz de
buerūt esse tutores. Si q volūt reddere q
sunt cesari. cesari. z que sūt dei deo. reddēt
pncipio deo z eccleie rectā fidē. p q etiam mori
debēt. pncipi fidelitatē. vt et⁹ bonuz p oibz
virtutibz pncipiat. z reipublice defensione.
vt eā integre pseruent. **T**ertia pars rei/
publice sunt populares et laboribz dediti.

vt sunt agricolē. mercatores z artifices dī/
uerfi. Agricole debēt esse laboriosi. vt non
pigricia torpeant. Debēt eē fideles. vt deo
bonas decimas dent. sic Abel. Lū. acce/
pta munera legunt a dno. nō sicut Cayn. q
p eo q peiora dabat reprobatus est. et vt nō
sint inuicē inuidi sicut Cayn z Abel. s. de
aliena felicitate gaudeant z de aduersitate
cōpantant. z vt etiā dnis suis census reddi
tus z puent⁹ statut⁹ tpbz reddāt. Perca/
tores debēt esse veraces. nō dolosi i ponde
ribz. mēsuris z silibz. hōm eis pncipiat Deu
tero. xxv. Nō habebis i sacco dīuerfa pō
dera. Nō debēt etiā in diebz festiuis forisa
re. xv. q. iij. ca. ij. Nō debēt rē carius vende
re q valeat. fm Tho. ij. q. lxxvij. Et licet
eis pcedat lucrū moderatū. non tū excessi
uū. Nec debēt car⁹ vendere ad pncipia q p
paratis pecunijs. qz hō est vsura. vt de vsur.
In ciuitate. nisi certū esset q plus valerēt
tpe solutiōis. vt de vsur. Nauigati. Artifi
ces debēt etiā attēdere vt nō adinueniant
multas curiositates i suis artificijs. Quia
dicit Tho. ij. q. cxxij. Licet artifices orna
menta p decētia mulierū vt placeāt viris su
is faciāt nō peccant. tū si adinueniant aliq
supflua peccāt. Qu Cris. sup Bath. dicit
q ab arte calceatorz z textoz multa oportz
absidere. q ad luxuriā deduxerūt necessi
tatē. corūpentes artē z bonā artē male cō
miserentes Decille. Et hi oēs debēt redde
re suis superioribz cēsū eis debitū. de q cū
eis pueniūt bona fide z sine vlla coactōe.
sicut solet fieri causa māsi vel ville. vbi pro
mittit annuus cēsus. Omnia em ista dūmō
nō sint turpia vl. pncipia deū licite exigūt.
Nā qliber i traditōe sue rei pncipiat legē
quā vult. vt notat de pncipioz apposit. ca.
j. xvij. q. ij. Cleutheri. Nā sciētī z volētī nō
fit iniuria neqz dol⁹. de re iur. li. vi. Scienti.
Quicqd q bmoī subdit⁹ subtraheret dno
furtū eēt. fm Raymundū. **S**z qd si dnis
coacte vltra ista exigit vt q subtrahit iusti
ciā z alia nisi dent. Rū deo. iuriā facit. z re
net restituere. xvij. dist. de Eulogijs. j. q. ij.
Placuit. z. c. q. pio. Et pncipis q fuit peccat do
mini q allegātes pncipioz accipiūt a sub
ditis de mobilibz qd volūt. z pncipue spo
liant qn suspicant eos recedere velle ad ali
um. Nā fm Guilhel. tales fuit peccat. z te
nent ad restitutionē. nisi certū eēt q impo
sitū foret a pncipio. Et dico notat a pncipio

qz omnia talia quoz memoria nō exiit videntur ex causis legitimis imposita. fm Ray mundū. Et iō iuste erigunt. Alias em̄ si de nouo imponunt z iusta cā nō apparet. non debent erigi. viij. q. vi. Si res. Et h̄ p̄z qz p̄nceps vel dñs nō d̄z nec p̄t salua conscientia aliqd imponere subdit̄ in eoz guamen sine iusta causa. Et sic patet prima pars nō stri thematis. q̄ fuit de subdit̄s.

Dixi secūdo qz in ver. p̄. tangitur regū p̄ncipū z dñoz platio sublimis et eximia. Lū d̄z. q̄ sunt cesaris. Ac si em̄ diceret. Iustus est vt reddat̄ talia q̄ sunt cesari. Omnia em̄ sunt cesaris lege hūana. vt dicit̄ Aug. viij. di. Quo iure. Dagne igit̄ est pr̄cis et autoritatis cesar z q̄libet dñs natural̄ legitime instituit̄. qz h̄z iurisdictionē sup omibz bonis z possessiōibz suoz subditoz. Et q̄a quidā vtrariant̄ dīne volūtati in eo qz nō lūt subesse dñis t̄pali legitime institutis vt faciūt reprobi hūlitate. iō de h̄ videndū ē breuiter de tribz. P̄io de hoc quō pr̄as tēporalis ad regendū subditos xp̄i ē necessaria. Secūdo quō cōgrue sit instituēda. Tertio quō sit necessaria p̄mo p̄z hoc iure nature. Secūdo iure scripto leḡ dīne. Tertio iure legis euāgelice. De p̄mo sc̄z qz ista pr̄as necessaria sit de iure nature. patz. Nā sicut dicit̄ p̄hs. i. politicoz. quidā sūt dispositi ad p̄ncipandū. quidā ad famulādū naturaliter. Un̄ dicitur natura supiora z meliora debere regere min⁹ bona seu inferiora. Vnc ē qz hō regit bestia. aīa corp⁹ masculus regit feminā a natura. Illi ḡ hoies qui sic se hñt ad alios sicut hō ad bestias. vel sicut aīa ad corp⁹. vel sicut mascul⁹ ad feminā. apti sunt z idonei ad regendū. Et q̄ ifero qz hō naturalit̄ excellēs aīū rōne. dignus ē excellere aliū honore z dignitate. Patet h̄. qz excellentia hois sup hoīem nō est nisi ex p̄fectiōne rōnis z sapie. vt hic d̄z. ḡ p̄fectior in rōne z sapia. dign⁹ est p̄ncipatu et dñatōe. Et q̄ p̄sequēter infero fm p̄hm. i. h̄bi supra. qz fortes ingenio z rōne. quīs sint debiles corpe sunt idonei z abiles ad regendū. Et ecōuerso. fortes corpe z debiles rōne sunt apti ad seruiendū. ita qz naturalit̄ p̄ republica toti hūane cōitatis ē qz sapiētes regāt z min⁹ sapiētes subseruiāt. Sicut aīa que rōne claret corp⁹ disponit z regit. z corp⁹ ei

ad vtrūqz emolūmētū subseruit. vt dicit̄ Rober⁹. Dolgor sup libz sapie. ca. xij. Et iō dicit̄ Seneca. iij. de bñficijs. Domini cui nō est vnguiū aut dentiu⁹ seueritas. duas res dedit natura. q̄b̄ fecit eū terribilē z validum. sc̄z rōnē z societate. Per rōnem em̄ p̄est anialit̄. z p̄ societate homibz dominatur. Dec ille. Et q̄ p̄z qz rōnabiliter z iuste hō homi etia a natura p̄lat⁹ est. Un̄ dicit̄ Petrus Rauanen̄. in suo eplari li. v. Ad etrolenda iustoz p̄mia z rep̄mēdas insolētijs trāsgressoz. p̄spiciens d̄ celo iusticia erexit in p̄lis regnātia soltar diuersoz p̄ncipum pr̄ates. Laruisset nāqz libeē hūana p̄ditio iugo dñij. nec libertate a sequā eis natura donauerat hoies abdicissent. nisi qz impunita licētia scelēz in euidentē p̄nicē humani gener̄ redūdabat. z sic necessitate q̄daz naturā oportuit subesse iusticie. Et h̄ si dicerēs. q̄re angel⁹ nō est p̄lat⁹ homini. sed hō. Ad q̄ r̄ndet idē. Sed nec erinsec⁹ exquiri deuit specie alia creature cui se rēpresentata p̄ hoies celestis imago sufficeret. sed hō p̄lat⁹ est homi vt gratioz p̄lacurā efficeret idēmp̄ritas speciei. Dec ille. Et q̄b̄ v̄bis soluunt̄ due q̄stiones. P̄ia q̄re necesse fuit inter hoies regimen reguz aut p̄ncipū introduci. cū hō naturalit̄ desideret libertate. Et r̄ndet. ideo ne impunita licētia scelēz iusticia extirparet. z iō libertate oportuit subesse iusticie. Secūdo q̄re nulla creatura alia assumpta ē in regimen hois. R̄ndeo. qz hō est aīal rōnale. hñs l̄se imaginē sancte trinitatis. z iō nulli creature debuit subijci corpali vel spūali q̄ imagine reali caret. Dec Rober. Dol. xij. ca. lib. sapie. Ad idē f̄sido. li. iij. ca. ix. z. Secūdo ista pr̄as ē necessaria ex iure sc̄pro legis dīne. Nā sicut p̄z ex decursu veteris testamēti dñs p̄cepit̄ Hieremie di. Ecce p̄stitui te super gētes z regna. Piere. i. Per q̄b̄ daf̄ intelligi qz de iure dīno ē vt vn⁹ regnet sup aliū. Iō norant̄ dicit̄. Ecce cōstitui te. Un̄ illud. P̄a. Ego autē cōstitui⁹ sup ab eo. sc̄z deo rex sup syon montē sc̄m̄ ep̄. Un̄ nota lex dīna veteris testamēti multa ponit de statu regali. sic p̄z in li. Deut. z Reguz z in Paralip̄. Un̄ sapia dīna gloriat̄ de se dicēns. Per me reges regnāt. z legū conditor̄ res iusta decernūt. Per me p̄ncipes imperāt z potētes decernūt iusticiaz. Prouer. b. viij. Ecce patz de iure dīno esse qz p̄ncipes

Dominica. XXIII. post trinitatis

imperare et dñant. **T**ertio hoc idē ptz eē
necessariū de iure legi euāgelice. Nā dñs et
saluator voluit subesse regibz et pncipibus
sub qbz nā est. **U**n in signū hui? voluit vt
et parētes ei? hora natiuitat? sue soluerent
centum capitalē ipatori **D**etaviano. vt pa
ter **L**u. ij. Et postea pcepit petro vt solu
ret dydragma p eo. vt ptz **D**at. xviij. Erat
autē puerudo cuiuslibet homi capitaneo do
mus solvere dydragma. i. dupler dragma
qđ valuit sex obolos fm **L**yrā. Et h iussit
petro p se et ipō solvere. Hoc etiā voluit h
significare. faciēdo reddi cēsus cesari. Hoc
etiā inader **A**płs dicens. Omnis aia pote
stantibz sublimioribz subdita sit **R**oma. xij.
Ite petrus. Obedite ppositis vris. Et ite
rū. Obedite siue regi tanqđ pcellēti. siue pnc
cipibz tanqđ ab eo missis. ad vindictā male
factorū. laudē vero bonorū. Et qđ ptz qđ ex
volūtate diuini bñplaciti ē regnare hoies
sup homies. **U**n **A**płs **R**oma xij. arguit
multū fo: malit' dicens. Non est prās nisi a
deo. Que autē a deo sunt ordiata sunt. **T**ra
qđ qđ pnti resistit. dei ordinationē resistit. Qui
autē resistit ipi sibi dānationem acqđrit. Et
post pauca subdit. Nō sine cā rex gladium
portat. Dei em̄ mīster ē. vindex in iraz ei qđ
male agit. Et post pauca. Reddite qđ omibz
debita. **L**ui tributū tributum. cui rectigal
rectigal. cui timorē timorē. cui honorē ho
norem. **H**ec ille. Ecce quō apłs pbat pnci
pem eē vicariū xpi. **U**n **P**olicrat' li. iij. c.
i. vocat eū in terr' diuinitat' imaginē. **S**
De scđo quō hec prās est agrue institui
enda. dicit **D**ol. sup li. **S**ap. ca. xvij. **U**n
qđ em̄ instituit diuina puisione. vt **S**amuel
et dauid. sicut ptz. **R**eg. viij. c. xvi. **S**cđo p
lan electione. sicut **M**oyse elegit **J**osue
Deut. xxxij. Et **S**amuel vncit saul i regē.
Per qđ significat qđ ius pfirmādi regē vel
pncipem de nouo electū est apud plarū ec
clesie. vt de electōe. **V**enerabiliū. **T**ertio
instituit gener' successiōe. sicut **S**alomō
post dauid. vt ptz. **R**eg. i. **A**nanimi ppli
electiōe. **S**icut refert **S**olin' in li. de mi
rabilibz mūdi de **T**racia qđā puincia. in q
nō ppter nobilitatē gener' sed ppter merita
bonorū operū eligebantur a plo pncipes.
Sed h dicit mirabile qđ ita custodiūt ne fi
at hereditariū regnū. vt si talis existens in
pncipatu filiū genuerit. statim eijcat de pnc
ipatu. **H**ec **S**olin'. **D**e tertio qđ

bus moribz sit prās tal' instruenda. **S**unt
autē plura pccernētia statū pncipū et pñiden
tiū. **P**rio vt sint erga eccliam hūiles et de
uori. **E**t qđ em̄ oīs prās a dñō deo ē. et cū illo
semp fuit. et ē ante eū. p qđ merito pnceps
debet deū timere. ne si alias fuerit rebellis
deo et ecclie prātē mereat amittere. **P**enes
em̄ ordinationē dei ē auctoritas pfirmā
di vt minuedi eā. vt dicit **P**olicrat' li. iij. c.
i. **R**eg' em̄ fm ipm potēt' est seuire cū vult
in subditos. sed dispensatiōis dīne. p bene
placito suo punire vel coarcere subiectos.
Hec ille. **E**t dicit norant qđ d' erga eccliam
esse deuor'. **N**ā vt dicit **P**olicrat' li. iij. ca.
ij. **P**nceps ē sacerdotū qđā mīster. et qđ sa
crozū officioz illā partē exerceat qđ sacerdo
tū manibz videt indigna. **U**n vt dicit sub
sequit inferius. timere debēt ne ppter ino
bedientiā ab ecclia deponant' a qđ gladium
susceperūt. fm ipm. **S**ic samuel in saulem
et cā inobediēte depositiōis tulit sniam. et
in ei? locū humilē dauid surrogauit. **S**e
cūdo debēt eē casti et pñetes in statu eozū
pūgali. **U**n **D**eut. xvij. d'z. **N**ō habēt vxor
res plūmas. **S**i phibēt pluritas legitima
rū vxorū. qnto magis pccubinaz. **E**t certe
iste est sepi' in cā qđ cū reges vel pncipes im
mergunt fornicatiōibz. de' aufert eis legi
timā prole et successiōe. vel si dat. et tunc
dat simlē paternis moribz. **U**n ptz piculū
istoz in **S**alomone. cui' cor mulierū plu
ralitas infatuauit. vt d'z. **R**eg. iij. **T**ertio
debent iudicare fm dictamē legi dīne non
fm caput. pxiū. sicut hodie mlti faciūt pfin
gentes qđā statuta diabolica ptra legē dei
ptra canones scōz patrū. cōtra libertatez
ecclie pmittezes vsuras. obligatiōes vsura
rias. et alia multa illicita. **L**ōtra qđ d'z **D**e
tero. xvij. **P**ostqđ federit rex in solio regni
sui. describet sibi deuteronomiū legi hui?
in volumie. **E**t sequit. **A**ccipiat exēplar a
sacerdotibz leuitice tribz. **D**e tractās **P**o
licrat' li. iij. c. vi. dicit. **R**ecte qđē oim legū
inanis ē cēsura si nō dīne legi imaginez ge
rat. et inutil' est pstitutio pncipū si nō sit ec
clesiastice disciplie pformis. **I**stud bñ atē
debāt antiqđ pncipes. qđ oino statuerunt vt
nulla eoz pstitutio si qđ foret cōtra canōes
eccliasiticas in aliqđ hēt vigore. **U**n dicit lex
impialis in autētico. vt clerici apud ppos
epos. colla. vi. qđ sacre leges nō dedignant
sacros canones imitari. **Q**uarto debz esse

seuerus ptra malos. ne crimia maneāt im-
punita. **I**ntra illud **Prover. xx.** Rex qui se-
det in solio iudicij intuitu suo dissipat om-
ne malū. Quinto d3 esse clemēs in bonos.
Nullū em̄ vt pncipē magis clemētia decet.
vt dicit **Seneca.** **U**n̄ dicit poeta. **S**it pi-
ger ad penas pnceps ad p̄mia veloz. **Q**ui
q3 dolet quotiens cogit esse feroz.

Dixi tertio q in d̄bis p̄missis
describit regū r̄ p̄n-
cipum auctoritas terribil̄ r̄ p̄ceptor̄ia **C**ū
dicit **Cesari.** **C**esari em̄ a cedēdo dicitur ē.
vnde officij ei⁹ est vt cedat maleficos. iur-
ta illud. **M**aleficos nō patiar̄ viuere sup
terram. **C**esari em̄ incūbit vltio maloz.
Nā vt dicit **Policrat⁹ li. iij. ca. ij.** **I**n eo p̄n-
ceps psonā publicā gerit q̄ oim̄ iniurias r̄
dāna sed r̄ crimia oia equitate media peri-
mit. **V**ideat t̄m̄ pnceps ne fundēdo sangui-
nē vir sanguinū sit. ne incurrat nomen ho-
micide vel reatū. **N**ā vt dicit **Augu.** **d**avid
vir sanguinū dicit⁹ est. nō ppter bella sed p̄
pter vitiā. **E**t **Samuel** nūq3 vir sangui-
nū aut homicida scribit. q̄ t̄m̄ **Agag** regem
iniquissimū in frustra concidit. **E**t q̄ infero q̄
pnceps d3 vlcisci mala sine odio psonarū.
Nā sicut lex culpas psequit sine odio pso-
narū. ita r̄ ipse punit delinq̄ntes sine motu
iraē. **U**n̄ etiā ipse d3 licet oz q̄si legis vl-
tor. eo q̄ ip̄i spectat ad officij ferire quez
lex iudicat feriendū. **E**t ex h̄ p̄z q̄ ex q̄ ipse
est leḡ vltoz. ante oia d3 puidere de legis
eq̄tate. vt habeat legē iustā r̄ equā. **A**d hoc
aū vt lex sit iustā r̄ vtilis reipublice q̄tu-
oz sunt necessaria s̄m̄ **Rober. Dol. sup lib.**
Sap. ca. xxij. **P**rimo ei⁹ req̄rūt leges sub-
tilitate mature deliberatiōis. **U**n̄ **moyses**
acceptur⁹ legē cū deo. xl. dieb̄ in mōre i ic-
iunio morabat. **E**ro. xxxij. ad significādūz
deliberatiōē r̄ sobrietate eē necessaria cir-
ca ordinatiōē legūz. **L**eges em̄ sunt sicut
medicane. vt dicit **phs. iij. politicoz.** **E**t iō
sine magna p̄meditatiōe dande non sunt.
Dinc **Justinian⁹** in plogo institutoz dicit.
q̄ cū summa diligētia r̄ vigilijs r̄ virozum
prudētū solertia leges fecit. **S**ed dice-
rea. **Q**ue ē legis necessitas vt statuaf a p̄n-
cipe. **A**d qd̄ r̄ideo. q̄ iō. qz ad faciēdū ho-
mines p̄uosos nō sufficit sol⁹ sermo p̄sua-
siuus. r̄ iō lex fuit necessaria q̄ ad h̄ cōpelle-
ret. vt dicit **Aristo. iij. politi.** **N**ec solū lex est
necessaria sed etiā bona p̄suetudo. p̄ quam

ipse appetit⁹ h̄iān̄ inclināf ad bonū. **U**n̄
p̄suetudo h3 violentiā q̄ndā inclinānē ad
bonū. **S**ed qz nec p̄suetudo bona p̄t esse
sine lege. iō sicut lex sine p̄suetudine nō est
p̄fecta. ita nec p̄suetudo sine lege. **N**āz licet
bona p̄suetudo inducit q̄ndā necessitates
ad bonū. t̄m̄ hec necessitas sine legib⁹ b̄i oz
dinaris nō h̄t. **S**icut aūt bona p̄suetudo
multa bona facit in ciuitate. ita mala p̄sue-
tudo multa mala facit. **U**n̄ narrat **Uale-
ri⁹ li. vij. ca. iij** in fine. q̄ cretenses cū acer-
bissima execratiōe vti volebant aduersus
eos q̄s vehement̄ oderāt. oprabant eis vt
mala p̄suetudo delecrarent. **E**t in h̄ dicit
Ualeri⁹. q̄ licet modeste imp̄cabāt. s3 ma-
ximū malū inimicis imp̄cabāt. **S**ed leges
req̄rūt vtilitatē secure cobabitatiōis. **N**ec
est em̄ cā finalis legū. vt homines possint co-
habitare p̄cordit. **E**t q̄ p̄z q̄ ciuiles leges
nō p̄t mel⁹ fuari nisi p̄ p̄cordiā ciuū. vñ
Aristo. iij. politicoz dicit. q̄ ciuitas ē cōica-
tio bonaz actionū ppter b̄i viuere. **E**t vij
ethicoz ca. j. dicit. q̄ amicitia maxie videt
p̄tinere ciuitates. **U**n̄ **Ist. ij. ethimo. logia.**
ca. iij. diffinit q̄ p̄s nihil aliud ē nisi b̄iā/
ne multitudis in vno iur̄ cōsensu r̄ p̄cor-
di cōione societas. **E**t **Aug. in li. de ver. dñi**
fmone. xvj. **D**a vñū ml̄s r̄ p̄s ē. tolle vñū
r̄ turba est. **I**dē etiā li. ij. de ciui. dei. ca. xvj.
dicit. q̄ scipio vocat p̄lm̄ nō oim̄ cetū mul-
titudinis. sed cetū iuris cōsensu r̄ vtilitaz
cōione sociatū. **C**ōsimilē ponit **sniam. xij.**
de ciuitate dei. ca. xvj. **E**t q̄b⁹ om̄ib⁹ infero
q̄ nulla multitudo cōmunitaz p̄t dici po-
pulus sine p̄cordia. **E**t ex h̄ p̄sequer̄ sequi-
tur q̄ sine rati p̄cordia nulla res publica p̄t
dici cū nō habeat p̄lm̄. **U**n̄ p̄z q̄ pnceps
maxime d3 vigilare ad h̄ vt p̄corde in po-
pulo discordātes. vt dicit **Arist. vij. Ethi-
coz.** **A**lioquin res publica ei⁹ nō durabit.
Nā sic exemplificat **Aug. ij. de ciui. dei c. xxi.**
Sicut in cithara armonia nō est nisi ex cō-
cordia sonozum. ita in ciuitate ex cōcordia
actionū sine moz infimoz r̄ mediotoz. **E**t
hec vnanimitas r̄ dilectio finis ē que lex in-
tendit **Rom̄. iij.** **P**lenitudo legi ē dilectio
Et. j. **Thimo. j.** **F**inis p̄cepti ē caritas. **E**t
q̄b⁹ oib⁹ infero q̄ hoies maḡ debēt inten-
dere p̄cordie in cōitate q̄ iusticie. intelligē-
do de iusticia p̄iculari. **I**stud p̄z. qz dicit
Tull⁹ in li. de amicitia. **S**i oēs essem⁹ am-
ci. nō indigerem⁹ iusticia. s3 q̄ntūq3 esse

Dominica. XXIII. post trinitatis

mis iusti indigerem? amicicia. Et lo pclu/
dit Aristo. v. et bicoz. z. viij. q. aicicia pmet
z obseruat ciuitates z leges. Et p sequeus
est magis necessaria q̄ iusticia. Decille.
Tertio req̄runt leges stabilitate duratio/
nis. hoc ē. vt nō frequēter mutent p nouas
leges. nisi ex maximis z utilissimis causis.
In pmodica utilitate q̄ possit puenire ex
lege vel statuto. nō debet mutari lex antiq̄
sine antiquū statutu. Disputat Aristol. ij.
politicoz. Vtrū liceat mutare leges anti/
quas. Et r̄idet q̄ nō. qz h̄ est debilitare le/
gis virtutē. z afluere boies ad paruipē/
dendū z non curandum leges principum.
Dico dicit ip̄e q̄ qui frequenter leges mu/
tant plus nocēt q̄ p̄ficiūt. Si vō alique le/
ges cōtinerēt manifestā p̄niciā ciuitatē. de
maturo cōsilio possent mutari. Sicut est
lex apud quosdā gentiles q̄ vtiores p̄nt v̄ē
di. p̄ ferro. Et dicit Valerius li. ij. de institu/
tis Varsiliū. q̄ in eoz ciuitate seruabat
gladius q̄ notū iugulabant. ita rubigiosus
q̄ vit ad h̄ misterū sufficiebat. Et lex moy/
si data ē in tabulis lapideis. Lex vō roma/
notū in duodecim tabulis eburneis scri/
pta erat. vt refert trogus pompeius li. iij.
deligurgo. Due oīa significabāt legis du/
rationē z stabilitatē p̄petuā. Quarto leges
requirūt equalitatē p̄portiois z mensu/
re. vt vīz oībz eq̄litez sint cōmunes q̄ sunt
eiusdē p̄ditionis. vt qd̄ vni licet oībz liceat.
qd̄ vni ē interdictū. oībz sit illicitū eiusdem
p̄ditionis. Et iō qui p̄stituit ciuitatē ex ineq̄/
libo p̄sonis necessario destruit ordinem z
p̄ulchritudinē reipublice. q̄ stat in diuerso
rū graduū p̄ueniētī p̄portiois. vt dicit Aug.
de ciuita. dei ca. xij. Pax oīm rez est
trāquillitas ordinis. Ordo vō est parium
dispariūq̄ rez sua cuiq̄ loca tribuens di/
sp̄ositiō. Et p̄ p̄ns vbi ē oīmōda disp̄iras
ibi nullus ē ordo. Ista q̄ princeps z rector
debet attendere si vult digne p̄sidere. z debi/
te regere p̄lm sibi subiectuz. cū quo simul
coronā possit p̄sequi sempit̄nā. Ad quas
nos p̄ducit pater z filius. Amen.

Dominica. XXIII. post trinitatis. I.

Sermo CXXX.

Ecce princeps un⁹
accessit ad iesum. z adorabat eum
dicens. Dñe filia mea mō defuncta
est. Vt dicitur. i. ca. Qm̄ vt ait Isido lib. ij. de

summo bono ca. xxij. Pctm̄ homis est q̄si
qd̄dā vinculu z q̄si qd̄dā cathena q̄ pctōr re/
net p̄strictus. ita vt ab ea nequaq̄ euelliva
leat. nisi dīna gr̄a manū iacentis apprehen/
dat. Decille. Et q̄b̄ s̄bis p̄tz q̄ hō p̄ se p̄r
cadere in pctm̄. sed p̄ se non p̄t relurgere.
Iuxta illud p̄p̄he Osee. xij. Perditio tua
ex te est isrl. r̄mmodo auxiliū tuum ex me.
Vñ qz pctōr ex se nō meret accedere ad de/
um p̄ impetrāda sibi gr̄a q̄ remitterent ei
pctā. necesse ē vt ab alio iuuet q̄ ē in gr̄a. De
quo sub figura dicit. Regū. xij. vbi Jero/
boam cui man⁹ aruerat petiuit p̄ p̄betā dī/
cens. Dep̄care faciē dñi dei tui. z ora p̄ me.
vt restituat man⁹ mea mihi. Sic ad petiri/
onē reguli sanat filius eius a febre Joh. iij.
Et ad fidem alioz sanat paraliticus. vt dicit
Math. ix. Sic ad petitionē Centuriōis
curat suus Math. xij. Et ad ster⁹ z ad la/
crimas vidne suscitāt filius Lu. vij. In q̄/
bus oībz oñdit q̄ ad curationē pctōz. ne/
cessaria ē intercessio ecclē militatis. vt dicit
Amb. Nisi vnitas ecclē succurrat. nisi qd̄
deest pctōri sua orōne cōpleat. de manibz
inimica non eripiet ania mortui. In signū
q̄ hui⁹ iste p̄nceps accessit ad iesum p̄ resu/
scitationē filie sue sic dicunt verba n̄ri tbe/
matis. Ecce p̄nceps zc. In illo tpe Lo/
quente iesu ad turbas. Ecce p̄nceps accef/
sit ad iesum z rogabat eū di. Dñe filia mea
zc. In q̄b̄ verbis tria tangunt. P̄rio nāqz
describit p̄ncipis hui⁹ deuota suscitatiois
postulatio Lū dicit. Accessit z adorabat. Se/
cūdo oñdit filie corp̄alis recens mortifica/
tio. qz filia mea mō defuncta ē. Tertio de/
scribit saluatoris quez p̄nceps postulabat
miseratio Lum dicit. ad Iesum.

Dixi primo q̄ in ver. p̄e. de/
scribit p̄ncipis
hui⁹ deuota suscitatiois postulatio Lū dicit.
Accessit z adorabat. Iste p̄nceps multū se
reuerēter ad xpm̄ habuit. iō vitā filie impe/
trauit. Nā nō p̄ nūcios. non p̄ lras. sed p̄ se
accessit. z accedēs adorabat. Due duo mul/
tū valent ad imperatiōem curationis sp̄ia/
lis anie. P̄rio q̄ sciēdū q̄ hō p̄ pctm̄ recedit
longe a deo. z accepta portioe bonoz natu/
raliū z ḡuitoz p̄sumit eā cū demonibz. vt
dicit de filio pdigo Luc. xv. Iō si impetrare
d̄z salutē d̄z ip̄e appropinq̄re z accedere ad
deū p̄ hūilitatē z cordis deuotionē. Circa
qd̄ tria sunt p̄sideranda. P̄rio q̄lic pctōr a